

Cuprins

PARTEA I. INFRACTORUL

Capitolul I. Persoana fizică – subiect activ de drept penal	5
1.1. Aspecte generale privind persoana fizică – subiect activ de drept penal	5
1.2. Condițiile care trebuie îndeplinite pentru ca persoana fizică să fie subiect activ al infracțiunii	7
Capitolul II. Persoana juridică – subiect activ de drept penal	15
2.1. Aspecte generale privind persoana juridică – subiect activ de drept penal	15
2.2. Personalitatea persoanei juridice – element fundamental al existenței sale ca subiect de drept penal	16
2.3. Tipuri de persoane juridice	19
2.3.1. Persoane juridice de drept public. Imunitatea penală a persoanelor juridice de drept public	19
2.3.2. Persoane juridice de drept privat	21
2.3.3. Persoane juridice în formare, lichidare, transformare	23
2.3.4. Entități colective fără personalitate juridică	27
Capitolul III. Pluralitatea de infractori	28
3.1. Noțiunea și tipurile pluralității de infractori	28
3.1.1. Aspecte introductive	28
3.1.2. Participația penală	31
3.1.2.1. Aspecte generale privind participația penală	31
3.1.2.2. Clasificarea tipurilor de participație penală	31
3.1.2.3. Formele legale ale participației	34
3.1.2.3.1. Considerații generale	34
3.1.2.4. Condițiile participației penale	35
3.1.2.4.1. Aspecte generale	35
3.1.2.4.2. Condițiile participației penale	36
3.1.2.4.3. Teorii și curente doctrinare privind participația penală	42
3.1.2.4.4. Autoratul și coautoratul	47
3.1.2.4.5. Instigarea	48
3.1.2.4.6. Complicitatea	49
3.1.2.4.7. Alte forme de participație penală	51
3.1.2.4.8. Infracțiuni ce nu pot fi comise în toate formele de participație	52
3.1.2.4.9. Participația improprie	54
3.1.2.4.10. Sancționarea penală a participanților	59
3.1.2.4.11. Cauzele de nepedepsire a participanților	60
Capitolul IV. Infractorul ca destinatar al legii penale	65
4.1. Dimensiunea personală a legii penale. Destinatarii legii penale	65
4.2. Imunități și inviolabilități penale	65
4.2.1. Imunități decurgând din dreptul internațional	66
4.2.2. Imunități decurgând din dreptul intern	71

PARTEA A II-A. Răspunderea penală

Capitolul I. Aspecte generale privind răspunderea penală.....	75
1.1. Noțiunea și caracteristicile răspunderii penale	75
1.1.1. Noțiunea răspunderii penale.....	75
1.1.2. Definiția răspunderii penale	77
1.1.3. Răspundere penală și responsabilitate.....	77
1.1.4. Caracteristicile răspunderii penale	79
1.1.5. Condițiile răspunderii penale	80
1.2. Principiile răspunderii penale	83
1.2.1. Principiul legalității răspunderii penale	84
1.2.2. Principiul egalității de tratament penal	85
1.2.3. Principiul răspunderii penale subiective	85
1.2.4. Principiul personalității răspunderii penale.....	85
1.2.5. Principiul proporționalității răspunderii penale	86
1.2.6. Principiul unicității răspunderii penale	88
1.2.7. Principiul prescriptibilității răspunderii penale.....	89
1.2.8. Principiul umanismului răspunderii penale.....	91
Capitolul II. Cauze care înlătură răspunderea penală.....	92
2.1. Noțiunea și caracteristicile cauzelor care înlătură răspunderea penală	92
2.2. Amnistia	94
2.3. Prescripția răspunderii penale.....	99
2.3.1. Noțiune.....	99
2.3.2. Termenele de prescripție a răspunderii penale.....	100
2.3.3. Cazurile de imprescriptibilitate a răspunderii penale.....	102
2.3.4. Efectele prescripției răspunderii penale	105
2.3.5. Incidente în curgerea termenului de prescripție a răspunderii penale	105
2.3.5.1. Întreruperea cursului prescripției răspunderii penale.....	105
2.3.5.2. Suspendarea cursului prescripției răspunderii penale	109
2.3.5.3. Cazuri speciale de suspendare	110
2.4. Lipsa și retragerea plângerii prelabile.....	113
2.4.1. Lipsa plângerii prelabile.....	113
2.4.1.1. Definiția și natura juridică a plângerii prelabile.....	113
2.4.1.2. Condițiile plângerii prelabile	115
2.4.1.3. Efectele plângerii prelabile	117
2.4.2. Retragerea plângerii prelabile	119
2.4.2.1. Noțiune și definiție	119
2.4.2.2. Condițiile retragerii plângerii prelabile.....	119
2.4.2.3. Efectele retragerii plângerii prelabile.....	121
2.5. Împăcarea	121
2.5.1. Noțiune și definiție	121
2.5.2. Condițiile împăcării.....	122
2.5.3. Efectele împăcării	124
2.6. Încheierea acordului de mediere.....	125
2.6.1. Noțiune, definiție și natura juridică a încheierii acordului de mediere	125
2.6.2. Caracteristicile procedurii medierii în cauzele penale	127
2.6.3. Efectele încheierii acordului de mediere.....	128

2.7. Cauzele de impunitate	129
2.8. Concursul cauzelor care înlătură răspunderea penală	129
Capitolul III. Înlocuirea răspunderii penale	131
3.1. Noțiunea de înlocuire a răspunderii penale. Paradigma depenalizării.....	131
3.2. Cauze care înlocuiesc răspunderea penală	133
Capitolul IV. Răspunderea penală a persoanei juridice	137
4.1. Noțiuni introductive privind răspunderea penală a persoanei juridice	137
4.2. Principiile răspunderii penale a persoanei juridice.....	139
4.2.1. Principiul legalității răspunderii penale a persoanei juridice	139
4.2.2. Principiul egalității de tratament. Probleme legate de angajarea răspunderii penale a anumitor categorii de persoane juridice. Imunități și discriminări	141
4.2.3. Nulla poena sine culpa și compatibilitatea sa cu răspunderea penală a persoanei juridice	143
4.2.4. Principiul caracterului personal al răspunderii penale	145
4.2.5. Non bis in idem – Principiul unicității răspunderii penale a persoanei juridice. Discuții privind cumulul răspunderii penale a persoanei juridice cu răspunderea penală a persoanei fizice	146
4.2.6. Principiul individualizării răspunderii penale a persoanei juridice	148
4.2.7. Principiul prescriptibilității răspunderii penale a persoanei juridice.....	148
4.3. Doctrina răspunderii penale a persoanei juridice. Modele de angajare a răspunderii penale a persoanei juridice	149
4.3.1. Modele antropomorfe.....	149
4.3.2. Modele constructiviste	150
4.4. Condițiile răspunderii penale a persoanei juridice	151
4.4.1. Condiția săvârșirii de către persoana juridică a unei fapte prevăzute de legea penală. Problema imputabilității fizice	152
4.4.2. Condiția ca fapta săvârșită de persoana juridică să constituie infracțiune. Domeniul răspunderii penale a persoanei juridice	153
4.4.3. Condiția ca persoana juridică să fi participat la săvârșirea infracțiunii în calitate de autor, instigator sau complice	155
4.4.4. Condiția prezenței elementului subiectiv. Dificultăți privind imputabilitatea psihică	156
4.4.5. Condiția neintervenției vreunei cauze care înlătură răspunderea penală	160
4.5. Caracterele răspunderii penale a persoanei juridice	160
4.6. Alte aspecte referitoare la art. 135 C. pen.	160

PARTEA A III-A. SANCTIUNILE PENALE

Capitolul I. Sancțiunile penale aplicabile persoanei fizice	164
1.1. Sistemul sancțiunilor penale.....	164
1.2. Pedepsele.....	167
1.2.1. Noțiunea, caracterele și funcțiile pedepsei.....	167
1.2.2. Tipuri de pedepse	171

1.2.2.1. Aspecte generale	171
1.2.2.2. Pedepsele principale	174
1.2.2.3. Pedepsele complementare.....	190
1.2.2.4. Pedepsa accesorie.....	209
1.3. Măsurile educative	213
1.3.1. Temeiul răspunderii penale a minorilor	213
1.3.2. Condițiile răspunderii penale a minorului.....	214
1.3.3. Interesul superior al copilului	218
1.3.4. Măsurile administrative de protecție.....	220
1.3.5. Noțiunea, caracterele și funcțiile măsurilor educative	221
1.3.5.1. Măsurile educative – aspecte generale.....	221
1.3.5.2. Tipuri de măsuri educative	222
1.3.5.3. Evoluția istorică a regimului sancționator al minorului care răspunde penal	223
1.3.5.4. Serviciile de probațiune	228
1.3.5.5. Măsuri educative neprivative de libertate.....	229
1.3.5.6. Măsuri educative privative de libertate.....	233
1.3.5.7. Individualizarea măsurilor educative.....	238
1.3.5.8. Alte instituții cu relevanță în privința aplicării și executării măsurilor educative.....	238
1.3.5.9. Aspecte de practică judiciară privind individualizarea și aplicarea măsurilor educative.....	242
1.4. Măsurile de siguranță	245
1.4.1. Noțiunea, natura juridică, scopul și caracterele măsurilor de siguranță.....	245
1.4.2. Condiții pentru aplicarea măsurilor de siguranță	248
1.4.3. Tipuri de măsuri de siguranță.....	250
1.4.3.1. Clasificarea măsurilor de siguranță.....	250
1.4.3.2. Obligarea la tratament medical	251
1.4.3.3. Internarea medicală.....	253
1.4.3.4. Interzicerea ocupării unei funcții sau a exercitării unei profesii.....	255
1.4.3.5. Confiscarea specială	257
1.4.3.6. Confiscarea extinsă.....	265
Capitolul II. Sancțiunile penale aplicabile persoanei juridice	276
2.1. Noțiunea și caracterele sancțiunilor penale aplicabile persoanei juridice	276
2.2. Pedepsa principală aplicabilă persoanei juridice. Amenda.....	276
2.3. Pedepsele complementare aplicabile persoanei juridice	279
2.3.1. Caracterele și aplicarea pedepselor complementare în cazul persoanei juridice	279
2.3.2. Analiza pedepselor complementare aplicabile persoanei juridice	279
2.3.3. Alte instituții cu relevanță în aplicarea și executarea pedepselor aplicabile persoanei juridice	291

PARTEA A IV-A. INDIVIDUALIZAREA SANCTIUNILOR PENALE

Capitolul I. Aspecte generale privind individualizarea pedepselor	297
1.1. Noțiunea de individualizare a pedepselor.....	297
1.2. Tipuri de individualizare a pedepselor	298

Capitolul II. Individualizarea judiciară a pedepselor	300
2.1. Aspecte generale privind individualizarea judiciară a pedepselor	300
2.2. Analiza criteriilor generale de individualizare a pedepselor	302
2.3. Criterii speciale de individualizare a pedepselor	304
2.4. Cauze de modificare a pedepselor	304
2.5. Sistemul circumstanțelor	305
2.5.1. Noțiune și tipuri de stări și circumstanțe	305
2.5.2. Circumstanțe atenuante	307
2.5.2.1. Circumstanțele atenuante legale	307
2.5.2.2. Circumstanțe atenuante judiciare	312
2.5.3. Circumstanțe agravante	314
2.5.4. Efectele circumstanțelor	322
2.5.4.1. Efectele circumstanțelor atenuante	322
2.5.4.2. Efectele circumstanțelor agravante	323
2.5.4.3. Concursul între cauzele de atenuare și cauzele de agravare	323
Capitolul III. Individualizarea executării pedepselor	326
3.1. Aspecte generale privind individualizarea executării pedepselor	326
3.2. Renunțarea la aplicarea pedepsei	326
3.2.1. Noțiunea și caracterele renunțării la aplicarea pedepsei	326
3.2.2. Condițiile renunțării la aplicarea pedepsei	328
3.2.3. Avertismentul	329
3.2.4. Efectele renunțării la aplicarea pedepsei	330
3.2.5. Anularea renunțării la aplicarea pedepsei	330
3.3. Amânarea aplicării pedepsei	331
3.3.1. Noțiunea și caracterele amânării aplicării pedepsei	331
3.3.2. Condițiile amânării aplicării pedepsei	332
3.3.3. Termenul de supraveghere. Măsuri de supraveghere și obligații	333
3.3.4. Serviciile de probațiune și rolul acestora	335
3.3.5. Revocarea amânării aplicării pedepsei	336
3.3.6. Anularea amânării aplicării pedepsei	336
3.3.7. Efectele amânării aplicării pedepsei	337
3.4. Suspendarea executării pedepsei sub supraveghere	338
3.4.1. Noțiunea și caracterele suspendării executării pedepsei sub supraveghere	338
3.4.2. Condițiile suspendării executării pedepsei sub supraveghere	339
3.4.3. Termenul de supraveghere. Măsuri de supraveghere și obligații	341
3.4.4. Revocarea suspendării executării pedepsei sub supraveghere	342
3.4.5. Anularea suspendării executării pedepsei sub supraveghere	343
3.4.6. Efectele suspendării executării pedepsei sub supraveghere	344
Capitolul IV. Individualizarea executării pedepselor după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare	345
4.1. Aspecte generale privind individualizarea executării pedepselor după rămânerea definitivă a hotărârii de condamnare	345
4.2. Liberarea condiționată	345
4.2.1. Noțiunea și caracterele liberării condiționate	345
4.2.2. Condițiile liberării condiționate	346

4.2.3. Termenul de supraveghere. Măsurile de supraveghere și obligații.....	350
4.2.4. Procedura liberării condiționate	351
4.2.5. Revocarea liberării condiționate	353
4.2.6. Anularea liberării condiționate.....	353
4.2.7. Efectele liberării condiționate	354

PARTEA A V-A. CAUZE CARE ÎNLĂTURĂ SAU MODIFICĂ EXECUTAREA PEDEPSELOR

Capitolul I. Noțiunea, caracteristicile și tipurile cauzelor care înlătură sau modifică executarea pedepselor.....	355
Capitolul II. Grațierea.....	357
2.1. Noțiunea, caracterele și tipurile grațierii	357
2.2. Grațierea individuală	358
2.3. Grațierea colectivă.....	359
2.4. Efectele grațierii	359
2.5. Privire comparativă între amnistia postcondamnativă și grațierea colectivă	361
Capitolul III. Prescripția executării pedepsei	363
3.1. Noțiunea și caracterele prescripției executării pedepsei.....	363
3.2. Termenele de prescripție a executării pedepsei	364
3.3. Incidente în curgerea termenului de prescripție a executării pedepsei	366
3.3.1. Întreruperea cursului prescripției executării pedepsei.....	366
3.3.2. Suspendarea cursului termenului de prescripție.....	367
3.4. Efectele prescripției executării pedepsei	368

PARTEA A VI-A. CAUZE CARE ÎNLĂTURĂ CONSECINȚELE CONDAMNĂRII

Capitolul I. Aspecte generale privind înlăturarea consecințelor condamnării	369
Capitolul II. Reabilitarea de drept.....	373
2.1. Noțiunea și condițiile reabilitării de drept	373
2.2. Analiza condițiilor reabilitării de drept	373
2.3. Efectele reabilitării de drept și aspecte procedurale	374
Capitolul III. Reabilitarea judecătorească	376
3.1. Noțiunea și condițiile reabilitării judecătorești.....	376
3.2. Termenele reabilitării judecătorești.....	377
3.3. Procedura reabilitării judecătorești.....	379
3.4. Anularea reabilitării judecătorești	380
3.5. Efecte ale reabilitării judecătorești	380
Capitolul IV. Reabilitarea în cazul persoanei juridice	382
4.1. Noțiunea și condițiile reabilitării în cazul persoanei juridice	382
4.2. Efectele reabilitării persoanei juridice.....	382
Bibliografie	383